

ZLATNI DANCI 10 - ŽIVOT I DJELO(VANJE) SUNČANE ŠKRINJARIĆ

(Međunarodni znanstveni skup ZLATNI DANCI 10,
10. i 11. travnja 2008.
Filozofski fakultet Osijek)

Na samom početku glavnu riječ vodila je predsjednica Ana Pintarić. Predsjednica nas je sve srdačno pozdravila i ukratko nam objasnila što ćemo sve čuti na ovogodišnjim ZLATNIM DANCIMA. Ovogodišnji ZLATNI DANCI posvećeni su poznatoj spisateljici Sunčani Škrinjarić.

Međunarodni znanstveni skup ZLATNI DANCI 10 - održava se u godini obilježavanja visoke obljetnice Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera - 300 godina od ustroja studija filozofije u Osijeku (1707.). ZLATNI DANCI začeti su 1997. godine u čast osječke i hrvatske književnice, utemeljiteljice dječjega realističnoga romana Jagode Truhelke u prigodi obilježavanja 40 godina od njezine smrti (1864.-1957.). Zamišljeno je da se skup održava u travnju oko Svjetskoga dana Hansa Christiana Andersena koji se obilježava 2. travnja.

Prošlogodišnji i ovogodišnji skup posvećen je velikanima koji su nas netom napustili (2004.) – Anti Gardašu i Sunčani Škrinjarić (1931.-2004.) - velikanima hrvatske dječje književnosti. Gledajući Sunčaninim očima, svijet je istkan od velikoga i maloga smijeha. Veliki smijeh stanuje u dvorcima i palačama, o njemu se piše na naslovnica. Mali smi-

jeh je gotovo nevidljiv, zato ga treba srcem osjetiti. Jer, on se pritaji, "vragolan, nestaško, sakrije u kutu usnica, pa se smješka, gotovo nevidljiv.,¹ Sretni su oni koji ga upознаše. Tako je još davne 1973. pisala Sunčana Škrinjarić, začetnica hrvatske moderne bajke.

Evo, tako, najavljujemo i sljedeće Zlatne danke: 2009. posvećujemo Nadi Iveljić, a 2010. Višnji Strahu-ljak.

Sudionici i tema izlaganja:

Stjepan Hranjec (Čakovec): *Hirovit i obijestan kralj Sunčane Škrinjarić*,
Karol Visinko (Rijeka): *Priroda i umjetnost u najuspjelijim pričama Sunčane Škrinjarić*,
Dubravka Težak (Zagreb), Marina Gabelica (Zagreb): *Značenje umjetnosti i prirode u književnom svijetu Sunčane Škrinjarić*.

Dr. sc. Stjepan Hranjec (Čakovec) govorio je o *Hirovitom i obijesnom kralju* Sunčane Škrinjarić. Priča o Hirovitom kralju tehnički je motivirana. Govorio nam je i gdje se događala zamjena aktanata, o susretu 2 svijeta na aktancijskom planu (2 iskustvene razine), među-žanrovskoj interferenciji, o bajci *Pisac i princeza* (bajka o romanu), *Slikar u šumi* (roman na način bajke), *Čarobni prosjak*: etička motivacija interferencije...

O ZNAČENJU UMJETNOSTI I PRIRODE U KNJIŽEVNOM SVIJETU Sunčane Škrinjarić govorila nam je mlada asistentica iz Zagreba. Asistentica je prvo razdijelila dva pojma ODRASLI/DJECA jer je željela da nam dočara kakav je svijet odraslih, a kakav je dječji svijet.

ODRASLI DJECA

- nemaštovit - maštovit,
- nepoetičan - poetičan,
- proračunat - nesputiv, igriv

O prirodi u Sunčaninim djelima govorila je da je opis prirode realističan. Umjetnik traga za izgubljenim skladom čovjeka i prirode. U svojim djelima Sunčana Škrinjarić daje prednost pjesničkim slikama i promišljenim razgovorima likova. Stjepan Blažetin (Pečuh) govorio nam je o *Ulici predaka* Sunčane Škrinjarić na mađarskom jeziku. *Ulica predaka* koju je Sunčana napisala napisana je i na Mađarskom jeziku. Ivana Ivančić (Osijek) govorila nam je o realističnoj prozi Sunčane Škrinjarić i spomenula nam je neka poznata djela: *Ulica predaka*, *Kazališna kavana*, *Pasiji put* (pripada suvremenoj prozi). Upoznala nas je i s tim da Sunčana Škrinjarić sve detaljno zapisuje i opisuje u svojim djelima i da je njeno pisanje iskustveno. Nakon predstavnika koji su nas upoznali s poznatom spisateljicom Sunčanom Škrinjarić i s njezinim djelima uslijedilo je predstavljanje knjige Sabine Koželj Horvat.

Sabina Koželj Horvat piše za djecu i odrasle. Članica je Društva književ-

nika za djecu i mlade (Klub prvih pisaca). Objavljuje knjige, slikovnice i kratke priče u antologijama, novinama i udžbenicima u Hrvatskoj i inozemstvu. Stvara na tri jezika: slovenskom, hrvatskom i engleskom. Spisateljica nije željela govoriti o svojim djelima pa nam je otjevala pjesmu koju je sama skladala za djecu. Sabinu su predstavile dvije studentice Sanja Simel i Senka Gazibela.

Sabina Koželj orvat piše: bajkovite romane, priče, slikovnice na hrvatskom, slovenskom i engleskome jeziku. Studentice su nam predstavile roman *Plamićak traži ognjište*. Roman je objavljen 2001. godine, a priča o plamićku koji se rađa u šumi. Likovi su prepušteni mašti čitatelja, a pisac govori o ljudskoj oholosti. Tijelo propada, a duša ostaje zauvijek. Nakon studentica Ana Pintarić dodala je svoju recenziju o Sabininoj knjizi.

Ako je vjerovati Plamićku, svijet će plamtjeti od ljubavi i dobrote. Tako svjedoči prva knjiga trilogije *Plamićak traži ognjište* (2001.) Sabine Koželj Horvat (1972.), koja svojim izlaskom na samom početku 2001. godine simbolično otvara vrata u treće tisućljeće, priča prepuna toplih i zaljubljenih riječi, poput: plamićak, ugrijati, prijatelj, radost, ognjište, srce...

A, je li to moguće danas i "kako to ide?" - pitamo se. Autorica odgovara: - Znaš li kako jedna svijeća zapali drugu? Ništa ne ide tek tako! Prvi je uvjet, naravno, da i sam plamtiš, a onda moraš svoj plamen približiti drugom. Eto kako! "

Svojim se nadahnućem biblijskom istinom autorica stavlja u red pisaca koji svjedoče kako je ljubav bez sumnje moguća - kako je hodočašće ljubavi moguće - pa se na nj - upućuje najslabiji i najmanji - Plamićak ali koji plamti ljubavlju - koji poput Božjega poslanika odlazi u svijet da siđe na svakoga i svakoga ispuni Duhom Svetim. Ali, Plamićak nije više usamljen. Na tom će svetom putu susresti još neke hodočasnike, koji su krenuli prije njega. npr., Andersenovo najmanje zrno iz graškove mahune (*Petorica iz graškove mahune*).

Sabina Koželj Horvat promatra svijet i o njemu piše: Nadahnuta životnom pričom obitelji Kostelić, Sabina Koželj-Horvat piše fantastično-bajkovito-realistični roman *Snjegjanica* (2002.). Naša su čitateljska očekivanja u potpunosti ispunjena. U romanu postoje dva svijeta: stvarni i bajkoviti. Stvarnom svijetu pripadaju Janica, Ivica, mama Marica i tata Ante, te mnogi znameniti ljudi koji su sudjelovali u športskom rastu Janice i Ivice i hrvatskoga skijanja uopće, a iz zamišljenoga svijeta nastupaju patuljci/vilenjaci i čarobnjaci koji otimaju Janicu i Ivicu ne bi li spasili zemlju od propasti.

Maštovito je i zanimljivo spisateljica preplela znamenite Janičine i Ivičine nastupe i športske pobjede, ali i sve ono što publika ne vidi: naporne treninge, strepnje, boli i bolesti, koje su glavne junake na tom bajkovitom putu snalazile. Autorica je osjetila kako je zvjezdani uspjeh obitelji Kostelić gotovo

nemoguće objasniti i shvatiti ovozemaljskim mjerilima te je pribjegli bajkovitom svijetu u kojemu je sve moguće. Književni likovi - Ante, Marica, Janica i Ivica - nisu od ovoga svijeta, nego su podrijetlom vilenjaci koji i danas žive u skrivenim predjelima Sljemena. Ali, to sve znaju patuljci koji nisu dopustili da Ant zaboravi svoje podrijetlo.

- Patuljak i čarobnjak zastanu pred jednom zagrebačkom kućom. Vilenjak reče: "Tamo živi vilenjak kojega tražimo i njegova žena iz carstva ljudi. Zove se gospođa Marica".

Tajna se o postojanju vilenjaka, kao i bajke, prenosi s koljena na koljeno. Ant odluči Janici otkriti istinu podrijetla. Dok se sljemenska šuma sklapala nad njima, Janica je osjetila što otac namjerava. "Uto stigoše do stijene. Ant počne rukama razgrtati snijeg u podnožju. Janica proviri preko njegova ramena. Tamna kamena ploča u dnu bila je dio stijene što se izravnala i na rubovima neprimjetno stapala s okolnim tlom." Na samom kraju Stjepan Hranjec rekao nam je nešto i o knjigama Ane Pintarić. U knjizi *Umjetničke bajke* postoje razlike između usmene i pisane bajke. Ana Pintarić broji oko 200 naslova predstavljenih bajki. 1999. događa se sveobuhvatan pristup dječjoj književnosti. Znanost o dječjoj književnosti obuhvaćena je reprezentativnim djelom.

Na samom kraju međunarodnoga znanstvenoga skupa predsjedjednica Ana Pintarić pozdravila je sve nazočne i zahvalila im što su došli na ovogodišnje *ZLATNE DANKE*.

Ovogodišnji *ZLATNI DANC*I bili su vrlo poučni za mene jer iz toga znanstvenoga skupa mnogo sam naučila i saznala ono što možda do sada nisam nikada čula i znala. Na znanstvenom skupu dosta se toga zanimljivoga spominjalo, a najviše mi se svidjelo predstavljanje knjige Sabine Koželj Horvat. Nikad do tada nisam ni čula za Sabinu i njena djela i upravo neka njena djela koja sam poslije znanstvenoga skupa pročitala pomogla su mi da napišem svoj seminar i da otkrijem kako ona

stvarno predivno piše. Dojmile su me se i Sabinine pjesme koje je pjevala jer su bile baš stvorene za djecu i drago mi je da netko piše tako predivna djela za djecu. Na Zlatnim dancima sam bila prvi puta i stvarno ne žalim što sam bila jer sam jednostavno uživala.

Josipa Malnar
studentica I. godine
Predškolskog odgoja
na Učiteljskom fakultetu u Osijeku